

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Відокремлений структурний підрозділ «Вишнянський фаховий коледж Львівського національного університету природокористування»

Розглянуто і схвалено

на засіданні педагогічної ради

Відокремленого

підрозділу «Вишнянський фаховий

коледж Львівського національного

університету природокористування»

від «07» жовтня 2022 р.,

протокол № 3

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. директора

Відокремленого

структурного підрозділу «Вишнянський

фаховий коледж

національного

природокористування»

Масеєв М. Храйко

«07» жовтня 2022 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про оцінювання навчальних досягнень та порядок запису результатів
навчання здобувачів освіти у Відокремленому структурному підрозділі
«Вишнянський фаховий коледж Львівського національного університету
природокористування»

Положення вводиться в дію з

10 жовтня 2022 року

Наказом в.о. директора ВСП «ВФК

ЛНУП» від «10» жовтня 2022

року № 64

Вишня 2022

ЗМІСТ

1. Загальні положення.	1-6
2. Види контролю.	6-10
3. Рівні контролю.	10-12
4. Критерії оцінювання.	13-14
5. Порядок оцінювання та запису результатів навчання у журналі обліку роботи академічної групи та викладачів з дисциплін загальноосвітньої підготовки.	14-19
6. Порядок оцінювання та запису результатів навчання у журналі обліку роботи академічної групи та викладачів з дисциплін загальної і професійної підготовки.	19-20
7. Порядок оцінювання та заповнення відомості обліку успішності із захисту курсових робіт.	20-21
8. Порядок оцінювання практик за її видами та заповнення відомості обліку успішності із захисту звітів з виробничої практики.	21-24

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про оцінювання та порядок запису результатів навчання здобувачів освіти у Відокремленому структурному підрозділі «Вишнянський фаховий коледж Львівського національного університету природокористування» (далі – Коледж) розроблено відповідно до вимог Законів «Про світу» від 05.09.2017 № 2145- VIII (розділ V Забезпечення якості освіти, стаття 41: Система забезпечення якості освіти), «Про фахову передвищу освіту» від 09.07.2019 №2745-УІІІ (розділ ІV Забезпечення якості фахової передвищої освіти, стаття 17: Система забезпечення якості фахової передвищої освіти). Складено на підставі Положення про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Вишнянський фаховий коледж Львівського національного університету природокористування» та наступних документів:

- «Типова освітня програма профільної середньої освіти закладів освіти, що здійснюють підготовку молодших спеціалістів на основі базової загальної середньої освіти» від 01.06.2018 р . № 570;
- «Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації» (наказ МОН України від 07.12.2018 р. № 1369).

1.2. Дане положення є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості фахової передвищої освіти у Коледжі і встановлює сукупність організаційно-методичних заходів щодо порядку контролю за його видами та оцінювання знань, умінь і навичок, набуття компетентностей здобувачами освіти.

1.3. Даним положенням регламентується оцінювання навчальних досягнень та порядок запису результатів навчання здобувачів освіти здобувачів освіти денної і заочної форм здобуття освіти на відповідність вимогам освітньо-професійної програми.

Здобувачем освіти є студент – особа, зарахована до Коледжу з метою здобуття освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр».

Результати навчання (програмні) – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньо-професійної програми або окремих освітніх компонентів.

Знання – осмислена та засвоєна суб'єктом інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання поділяються на емпіричні (знання фактів та уявлення) і теоретичні (концептуальні, методологічні);

Уміння/навички – здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв'язання проблем. Уміння/навички поділяються на когнітивні (що включають логічне, інтуїтивне та творче мислення) і практичні (що включають ручну вправність, застосування практичних способів (методів), матеріалів, знарядь та інструментів).

Компетентність - динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

Інтегральна компетентність – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні його компетентнісні характеристики щодо результатів навчання та/або професійної діяльності.

Загальні компетентності – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача фахової передвищої освіти в різних галузях та для його особистісного розвитку.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності – компетентності, актуальні для предметної області та важливі для успішної професійної та/або подальшої навчальної діяльності за певною спеціальністю.

Оцінювання - це процес встановлення рівня навчальних досягнень здобувача освіти в оволодінні змістом дисципліни, уміннями та навичками відповідно до вимог навчальних програм.

1.4. До основних завдань оцінювання належать:

- оцінювання результатів навчання (знань, умінь, навичок, інших компетентностей), набутих здобувачем в процесі навчання за певною освітньо-професійною програмою, та інформування його про якість досягнутих результатів з усіх видів робіт;
- встановлення рівня навчальних досягнень здобувача освіти в оволодінні змістом дисципліни, вміннями та навичками відповідно до вимог навчальних програм та на відповідність вимогам освітньо-професійної програми;
- мотивація здобувачів освіти до систематичної активної роботи протягом усього періоду навчання;
- аналіз результатів навчання та вплив науково-педагогічного, педагогічного працівника на процес самостійної роботи здобувачів освіти і ефективність освітнього процесу в цілому.

1.5. **Дидактичними принципами** оцінювання є: дієвість, систематичність, індивідуальність, диференційованість, об'єктивність, єдність вимог, надійність, прозорість освітнього середовища.

Зазначені принципи логічно пов'язані між собою і визначають вимоги до форм і методів перевірки та оцінювання знань, знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що формують систему контролю знань здобувачів освіти, та поширюються на здобувачів освіти денної і заочної форми здобуття освіти.

1.6. Оцінювання навчальних досягнень студентів у системі загальної середньої освіти, із дисциплін загальної і професійної підготовки, практичної підготовки здійснюється за всіма видами робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

1.7. Оцінювання навчальних досягнень, результатів навчання студентів з особливими освітніми потребами здійснюється згідно із загальними критеріями оцінювання та з урахуванням індивідуального навчального плану (за наявності).

1.8. Здобувачі освіти мають бути чітко проінформовані про стратегію оцінювання впродовж вивчення дисципліни та результатів навчання: критерії, правила, процедури та очікувані результати.

Дана інформація відображається у робочих програмах навчальних дисциплін, програмах практик та силабусах навчальних дисциплін.

1.9. Здобувачам освіти має бути забезпечений вільний та зручний постійний доступ до інформації про те, які методи оцінювання будуть до них застосовані, які очікувані результати, а також про те, які критерії будуть використані при оцінюванні навчальних досягнень та результатів навчання.

1.10. На основі загальних критеріїв оцінювання протокольним рішенням циклової комісії можуть затверджуватись критерії оцінювання з окремих видів робіт.

II. ВИДИ КОНТРОЛЮ

Реалізація основних завдань оцінювання навчальних досягнень, здобувачів освіти у Коледжі досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контрольних заходів.

2.1. Види контролю: попередній, поточний, підсумковий контроль (семестрова, підсумкова, залік або іспит, державна підсумкова атестація, атестація здобувачів освіти у формі кваліфікаційного іспиту).

2.2. Попередній контроль - (діагностика вхідного рівня знань здобувачів освіти) - застосовується як передумова успішної організації вивчення дисципліни. Він дає змогу визначити наявний рівень знань здобувачів освіти і слугує педагогічному працівнику орієнтиром для реалізації індивідуального підходу в процесі викладання дисципліни та визначення форм і методів організації освітнього процесу.

Попередній контроль знань зазвичай проводиться на першому курсі або перед початком вивчення нової дисципліни. Зміст завдань, форми і методи цього виду контролю визначають циклові комісії і ця інформація має відображатися у робочій програмі навчальної дисципліни та силабусі

навчальної дисципліни, якщо дана дисципліна входить до переліку дисциплін за освітньо-професійною програмою зі спеціальностей.

2.3. Поточний контроль

Поточний контроль полягає в оцінюванні рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретних робіт, повноти та якості засвоєння студентами навчального матеріалу та виконання індивідуальних завдань відповідно до робочої програми навчальної дисципліни і здійснюється викладачами впродовж семестру. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань лабораторних/практичних робіт чи інших видів робіт.

Завдання поточного контролю зорієнтовані на встановлення й оцінювання рівнів розуміння й первинного засвоєння окремих елементів змісту теми, установлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем, закріплення знань, умінь, навичок і мають на меті:

- визначити повноту, глибину програми дисципліни та якість сприйняття матеріалу, що вивчається;
- виявити результат засвоєння дисципліни, рівень сформованості знань, умінь і навичок (компетентностей);
- визначити недоліки у засвоєнні навчального матеріалу і спланувати заходи щодо їх усунення;
- виявити ступінь відповідальності здобувачів освіти при підготовці до навчальних занять та визначити причини, що перешкоджають успішній систематичній навчальній роботі;
- виявити рівень навичок самостійної роботи й окреслити шляхи та засоби щодо їх розвитку;
- стимулювати інтерес здобувачів освіти до змісту дисципліни та активність до пізнання.

Формами поточного контролю є індивідуальне, групове та фронтальне опитування; робота з діаграмами, графіками, схемами; виконання студентами різних видів письмових робіт; розробка проєктів, взаємоконтроль студентів, робота у парах і групах; самоконтроль тощо.

Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються відповідною цикловою комісією та відображається у робочих навчальних програмах та силабусах.

Педагогічні/науково-педагогічні працівники мають право на академічну свободу, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі.

Поточний контроль із предметів загальноосвітньої підготовки включає в себе тематичний контроль, а з дисциплін освітньо-професійної підготовки – проміжну атестацію.

Поточний контроль практик здійснюється керівником практики відповідно до робочої програми.

2.4. Підсумковий контроль полягає в оцінюванні рівня досягнення компетентностей відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця і проводиться з метою оцінки результатів навчання на окремих його завершених етапах.

Форма підсумкового контролю визначається навчальним планом в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом, а зміст проведення підсумкового контролю - визначається цикловою комісією і доводиться до відома студентів на початку семестру, в якому передбачено відповідний захід підсумкового контролю.

Видами підсумкового контролю у Коледжі є:

- семестровий контроль (залік, іспит);
- державна підсумкова атестація ДПА (за курс профільної середньої освіти);

- атестація здобувача фахової передвищої освіти (кваліфікаційний іспит).

Форма проведення семестрового контролю зазначається в робочій програмі навчальної дисципліни та силабусі навчальної дисципліни.

Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях.

Семестровий залік планується при відсутності іспиту не передбачає обов'язкову присутність студентів. Проводиться за результатами поточного контролю і результати заліків оприлюднюються в журналі навчальних занять академічної групи до початку екзаменаційної сесії. Під час проведення заліків оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за національною шкалою оцінювання.

Семестровий іспит – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр, що проводиться як контрольний захід за розкладом заліково-екзаменаційної сесії з обов'язковою присутністю студентів в усній, письмовій або комбінованій формі. В окремих випадках (через природні катаклізми, заходи карантинного порядку, воєнний стан, інші форс-мажорні обставини та у зв'язку з вмотивованими випадками (здобувач є особою з особливими освітніми потребами, учасником програми академічної мобільності) відповідно до наказу директора коледжу може проводитися з використанням технологій дистанційного навчання.

Порядок проведення і запису результатів підсумкового контролю у формі заліку/іспиту, ліквідації академічної заборгованості та оскарження результатів підсумкового контролю регламентується Положенням про проведення заліків та іспитів у Відокремленому структурному підрозділі «Вишнянський фаховий коледж Львівського національного університету природокористування»

Коледж може використовувати інші форми підсумкового контролю, що затверджуються педагогічною радою коледжу після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять з певної дисципліни, і їх результати враховувати при виставленні підсумкової оцінки.

Державна підсумкова атестація (далі - ДПА) - встановлення відповідності результатів навчання здобувачів освіти вимогам освітньої програми профільної середньої освіти. Порядок, форми проведення і перелік навчальних предметів, з яких проводиться державна підсумкова атестація, визначається центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

ДПА проводиться відповідно до наказу МОН України № 1369 від 07.12.2018 р. «Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації». Проведення ДПА закінчується на другому курсі. Результати ДПА оцінюються за 12-бальною шкалою відповідно до критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти.

Атестація здобувачів фахової передвищої освіти передбачає оцінювання результатів навчання, визначених стандартом фахової передвищої освіти з певної спеціальності та відповідною освітньо-професійною програмою за критеріями, що у додатку 7.

Атестацію здобувачів фахової передвищої освіти здійснює екзаменаційна комісія. Положення про порядок проведення атестації здобувачів освіти та організацію роботи екзаменаційної комісії у Відокремленому структурному підрозділі «Вишнянський фаховий коледж Львівського національного університету природокористування» регламентує організаційні та методичні засади проведення атестації здобувачів фахової передвищої освіти та організацію роботи екзаменаційної комісії у Коледжі.

ІІІ. РІВНІ КОНТРОЛЮ

За рівнем контролю розрізняють **самоконтроль, комплексний, директорський.**

3.1. Самоконтроль призначений для самооцінки здобувачами освіти якості засвоєння навчального матеріалу з конкретної навчальної дисципліни (розділу, теми). З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у методичних рекомендаціях щодо вивчення дисципліни передбачаються питання для самоконтролю.

3.2. Комплексний та директорський є різними рівнями внутрішнього контролю, призначеного для перевірки якості організації освітнього процесу, моніторингу ефективності та якості навчання здобувачів освіти.

Ці види контролю не впливають на оцінку навчання здобувача освіти і проводиться вибірково (в окремих навчальних групах), тільки письмово.

3.3. Комплексний контроль - контроль залишкових знань, це вид контролю, що передбачає оцінювання рівня залишкових знань студентів з усіх дисциплін загальної, професійної та практичної підготовки, передбачених навчальним планом, вивчення яких закінчено у попередньому семестрі або навчальному році. Такого виду контроль здійснюється з метою виявлення рівня залишкових знань студентів під час проведення самоаналізу спеціальності та контролю якості освітнього процесу.

Даний вид контролю здійснюється з метою виявлення рівня залишкових знань студентів під час проведення самоаналізу спеціальності та моніторингу якості організації освітнього процесу відповідно до критеріїв (додаток 7).

Порядок планування, проведення, оцінювання залишкових знань здобувачів освіти регламентує Положення про проведення контролю залишкових знань здобувачів Відокремленого структурного підрозділу «Вишнянський фаховий коледж Львівського національного університету природокористування»

3.4. Директорський контроль є формою внутрішнього контролю якості успішності здобувачів освіти. Результати оцінювання робіт є підставою для визначення рівня організації навчальної роботи.

Директорські контрольні роботи виконують здобувачі освіти 1-4 курсів кожної спеціальності у навчальний час. Здобувачі освіти не пізніше, ніж за тиждень повинні бути ознайомлені з графіком проведення директорських контрольних робіт і прикладами завдань. Всі матеріали для директорських контрольних робіт розглядаються та схвалюються на засіданнях циклових комісій і затверджуються заступником директора з навчальної роботи. За формою така робота може бути тестом, розгорнутою відповіддю на питання, комбінованим завданням тощо.

Циклова комісія подає до навчально-методичного кабінету завдання директорської контрольної роботи в друкованому та електронному вигляді не пізніше, ніж за два тижні до проведення роботи. Завдання можуть бути складені за матеріалами пакетів комплексних контрольних робіт.

Кожен пакет завдань до директорської контрольної роботи включає:

- титульну сторінку з відміткою розгляду завдань на засіданні циклової комісії та печаткою коледжу;
- анотацію, в якій вказано основні розділи курсу, які вміщено до завдань контрольної роботи; форма завдань з коротким описом методики виконання; їх кількість; час, відведений на виконання роботи;
- пакет завдань який містить варіанти завдань, що включають теоретичні і практичні питання з найбільш важливих тем пройденого матеріалу оцінюваної дисципліни, що оцінюється;
- критерії оцінювання.

Роботи виконуються на спеціальних бланках (зі штампом коледжу). Норма часу на проведення директорської контрольної роботи складає до 2 академічні години. Директорська контрольна робота вважається виконаною, якщо на ній були присутні не менше, ніж 75 % здобувачів освіти. У іншому випадку результати роботи анулюються і призначається повторна контрольна робота. Перевірку всіх контрольних робіт здійснює за дорученням голови циклової комісії один педагогічний працівник.

Виконані директорські контрольні роботи, завдання до них та критерії оцінювання зберігаються в цикловій комісії протягом 1 року.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

4.1. Основними критеріями, що характеризують рівень сформованості компетентностей студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів, є:

- виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

4.2. З кожної навчальної дисципліни за всіма видами робіт розробляються критерії оцінювання навчальних досягнень студента. У Коледжі визначено загальні критерії для оцінювання навчальних досягнень, а саме:

- загальні критерії оцінювання навчальних досягнень з дисциплін загальноосвітньої підготовки;
- критерії оцінювання з навчальних дисциплін загальної, професійної підготовки;
- критерії оцінювання для проведення підсумкового контролю (залік, іспит);
- критерії оцінювання курсових робіт;
- критерії оцінювання практики;

- критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами виконання ККР (комплексної контрольної роботи), відповідей на кваліфікаційному іспиті.

V. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ТА ЗАПИСУ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ У ЖУРНАЛІ ОБЛІКУ РОБОТИ АКАДЕМІЧНОЇ ГРУПИ ТА ВИКЛАДАЧІВ З ДИСЦИПЛІН ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ПІДГОТОВКИ

5.1. Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюють за 12- бальною шкалою і його результати позначають цифрами від 1 до 12 згідно з критеріями оцінювання (наказ Міністерства освіти і науки України від 05.05.2008 року № 371).

5.2. Оцінюванню підлягають навчальні досягнення з усіх предметів загальноосвітньої підготовки, передбачені у навчальному плані.

5.3. Критеріями оцінювання встановлено чотири рівні навчальних досягнень здобувачів освіти, кожному з яких відповідає визначена кількість балів: 1–3 бали — початковий рівень 4–6 балів — середній рівень 7–9 балів — достатній рівень 10–12 балів — високий рівень (додаток 1) .

5.4. Кожний наступний рівень вимог вбирає в себе вимоги до попереднього, а також додає нові.

5.5. При визначенні рівня навчальних досягнень здобувачів освіти враховуються:

- характеристики відповіді: правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;
- якість знань;
- сформованість загальнонавчальних та предметних умінь і навичок; рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- вміння виявляти проблеми та розв’язувати їх, формулювати гіпотези;
- самостійність оцінних суджень.

У випадку невідповідності рівня навчальних досягнень здобувача освіти цим критеріям робиться запис «не атестований» (н/а), що відповідає незадовільній оцінці.

5.6. За цими критеріями оцінювання здійснюється у процесі повсякденного вивчення результатів навчальної роботи здобувачів освіти.

5.7. Для проведення різних форм оцінювання знань, умінь і навичок студентів із циклу загальноосвітньої підготовки викладачі можуть розробляти інші критерії, які розглядаються і схвалюються на засіданні циклової комісії.

5.8. Видами оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з усіх дисциплін загальноосвітньої підготовки є **поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне, державна підсумкова атестація).**

Тематичне оцінювання - це визначення навчальних досягнень студентів з певної теми (частини теми, блоку тем) або з певного виду навчальної діяльності на основі вимог навчальної програми та критеріїв оцінювання навчальних досягнень студентів з тої чи іншої дисципліни загальноосвітньої підготовки.

Здійснюється тематичне оцінювання для визначення повноти знань студентів із циклу загальноосвітньої підготовки.

Тематичному оцінюванню навчальних досягнень підлягають основні результати вивчення теми (розділу).

Тематична оцінка виставляється на підставі результатів опанування студентами матеріалу теми впродовж її вивчення з урахуванням поточних оцінок, різних видів навчальних робіт (практичних, самостійних, творчих, контрольних робіт) та навчальної активності студентів.

Зміст, обсяг, форми, терміни тематичного оцінювання визначається викладачем та ухвалюється на цикловій комісії.

Кожне тематичне оцінювання повинно мати не менше 3 етапів поточного контролю знань. Етапами поточного контролю знань можуть бути: усне та письмове опитування, практичні заняття, контрольні роботи, домашні роботи, реферати, тестовий контроль тощо.

Проводять тематичний контроль у кінці вивчення теми (блоку тем): обсяг матеріалу для тематичного оцінювання повинен бути не менше 12 та не більше 22 академічних годин. Якщо на вивчення теми відведено менше часу, допускається об'єднання цієї теми з іншими, близькими за змістом.

Тематичну оцінку виставляють до журналу обліку роботи академічної групи та викладачів в колонку з написом «Тематична» (без дати).

Якщо студент був відсутній на заняттях, не виконав вимог навчальної програми, у колонку з написом «Тематична» виставляють «н/а» (неатестований(-а)). Тематична оцінка не підлягає коригуванню згідно з критеріями оцінювання.

У разі неатестації студентів у журналі обліку роботи академічної групи та викладачів роблять відповідний запис – «н/а» (неатестований(-а)).

Підсумкове оцінювання

Підсумкова оцінка за семестр виставляється у журнал обліку роботи академічної групи та викладачів за результатами тематичного оцінювання без дати в колонку з написом «Семестрова».

Семестрове оцінювання здійснюють на підставі тематичних оцінок. При цьому враховується динаміка особистих навчальних досягнень студентів з дисципліни протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту, ступінь узагальнення.

Семестрова оцінка може підлягати коригуванню. Скориговану семестрову оцінку виставляють без дати в колонку з написом «Скоригована» поруч з колонкою «Семестрова». Колонки для виставлення скоригованих оцінок відводять навіть за відсутності студентів, які виявили бажання скоригувати оцінку.

У триденний термін після виставлення семестрової оцінки, студенти, які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або з певних причин не були атестовані, звертаються до директора коледжу із заявою про

проведення відповідного оцінювання, в якій мотивують причину та необхідність його проведення.

За наказом директора коледжу створюється комісія у складі голови (директор коледжу або його заступника з навчальної роботи) та членів комісії: голови циклової комісії, викладача дисципліни, а також затверджується графік проведення оцінювання. Коригування проводять не пізніше п'яти днів після подання заяви. У разі хвороби студента чи інших поважних причин термін може бути продовжено.

Члени комісії готують завдання, які погоджують на засіданні циклової комісії і затверджують у керівника навчального закладу. Вони мають охоплювати зміст усіх тем, що вивчали протягом семестру. Оцінювання проводять у письмовій формі. Письмові роботи зберігають протягом року.

Відповідальність за об'єктивність оцінювання та дотримання порядку його проведення покладають на голову комісії. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів і складає протокол. Рішення комісії є остаточним. Скоригована оцінка не може бути нижчою за семестрову.

У разі, якщо студентові не вдалося підвищити результати, запис у колонку «Скоригована» не роблять.

За результатами оцінювання видається відповідний наказ директора коледжу. Скориговану семестрову оцінку за I і II семестр виставляють не пізніше 3 днів після закінчення семестру.

Річне оцінювання

Підсумкова оцінка за рік виставляється на основі семестрових оцінок або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри.

Річну оцінку виставляють у журналі обліку роботи академічної групи та викладачів в колонку з написом «Річна» без зазначення дати, не раніш ніж через три дні після виставлення оцінки за II семестр. У разі коригування

студентами оцінок за II семестр, річну оцінку виставляють не пізніше п'яти днів після закінчення семестру.

У випадку неатестації студентів за підсумками двох семестрів у колонку «Річна» роблять запис н/а (не атестований).

Річна оцінка коригуванню не підлягає.

Державна підсумкова атестація

Підсумкові бали виставляються у додаток до свідоцтва про повну загальну середню освіту на підставі семестрових балів незалежно від результатів ДПА. Бали за ДПА виставляються у додаток окремо.

Студенти, які одержали під час атестації один, два, три бали, допускаються до повторної одноразової атестації, яка проводиться наступного року.

Студенти, які одержали під час повторної атестації один, два, три бали, відраховуються з коледжу.

Виставлення оцінки з державної підсумкової атестації здійснюється у колонку з написом «ДПА» без зазначення дати.

Студентам, які не пройшли державну підсумкову атестацію, у колонку з написом «ДПА» роблять запис н/а (не атестований).

Студентам, яким оцінку з державної атестації переглядала атестаційна комісія, за її результатами виставляють оцінку в колонку з написом «Апеляційна» без дати.

У разі відсутності результатів річного оцінювання та/або державної підсумкової атестації після завершення навчання за освітньою програмою студент має право до початку нового навчального року пройти річне оцінювання та/або державну підсумкову атестацію.

У разі повторного непроходження річного оцінювання та/або державної підсумкової атестації педагогічна рада спільно з батьками студента до початку нового навчального року вирішує питання про визначення форми та умов подальшого здобуття таким студентом повної загальної середньої освіти.

Оцінки з дисциплін загальноосвітньої підготовки, які зараховуються в результатах навчання за освітньо-професійною програмою фахового молодшого бакалавра, після завершення вивчення предмету, що оцінюється за 12-бальною шкалою, переводяться в оцінки за 4-бальною шкалу відповідно до таблиці оцінювання «Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень з дисциплін загальноосвітньої підготовки», що у додатку 1.

Підсумкова успішність із загальноосвітніх предметів виставляється до журналу академічної групи, заліково-екзаменаційної відомості, залікової книжки, індивідуального плану студента та у зведену відомість обліку успішності студента за семестр.

VI. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ТА ЗАПИСУ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ У ЖУРНАЛІ ОБЛІКУ РОБОТИ АКАДЕМІЧНОЇ ГРУПИ ТА ВИКЛАДАЧІВ З ДИСЦИПЛІН ЗАГАЛЬНОЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

6.1. Видами оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з усіх дисциплін загальної, професійної і практичної підготовки є поточне, підсумкове (семестрова, залік, іспит,) та атестація здобувачів фахової передвищої освіти.

6.2. Об'єктом оцінювання знань студентів є програмовий матеріал дисципліни.

6.3. Оцінювання навчальних досягнень студентів із дисциплін загальної, професійної підготовки за семестр, на заліку чи іспиті здійснюється за чотирибальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» відповідно до критеріїв оцінювання (додаток 2, 3). Семестрова оцінка не визначається на рівні математичних формул, а визначається викладачем відповідно до критеріїв оцінювання.

VII. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ТА ЗАПОВНЕННЯ ВІДОМОСТІ ОБЛІКУ УСПІШНОСТІ ІЗ ЗАХИСТУ КУРСОВИХ РОБІТ

7.1. При оцінюванні курсових робіт має враховуватись рівень набуття здобувачами освіти навичок самостійної роботи з науковими джерелами та

оволодіння ними методикою досліджень, формування компетентностей щодо визначення й аналізу наукової та практичної проблематики з певної галузі знань, узагальнення опрацьованого матеріалу, виконання розрахунків, які супроводжуються графічним матеріалом, застосуванням комп'ютерної графіки, аргументація своїх гіпотез та висновків, вміння розробляти й формулювати обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення процесів, досліджених у роботі.

7.2. Результати захисту курсової роботи заносяться педагогічним/науково-педагогічним працівником до відомості обліку успішності (додаток 4), залікової книжки, індивідуального навчального плану здобувача освіти.

7.3. Оцінювання курсових робіт здійснюється за національною шкалою відповідно до критеріїв (додаток 5).

У випадку незадовільної оцінки за курсову роботу комісією по захисту оцінка «2» виставляється у відомість обліку успішності із захисту курсових робіт.

7.4. Повторний захист курсової роботи здійснюється за направленням під час ліквідації академічної заборгованості за встановленою у Коледжі процедурою. У разі одержання здобувачем освіти позитивної оцінки він допускається до складання іспиту з відповідної дисципліни за розкладом іспитів. У разі одержання повторної незадовільної оцінки здобувач освіти відраховується з коледжу як такий, що отримав незадовільну оцінку.

Здобувач освіти, який без поважної причини вчасно не подав курсову роботу або не з'явився на захист у визначений термін, не допускається до складання іспиту з відповідної дисципліни. При цьому здобувач освіти має академічну заборгованість з цієї дисципліни.

VIII. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИК ЗА ІІ ВИДАМИ ТА ЗАПОВНЕННЯ ВІДОМОСТІ ОБЛІКУ УСПІШНОСТІ ІЗ ЗАХИСТУ ЗВІТІВ З ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

8.1. Поточний контроль усіх видів практик, визначених у навчальних планах відповідно до кожної освітньо-професійної програми, за винятком виробничої, здійснюється керівником практики відповідно до робочої програми практики та графіка її виконання.

8.2. Оцінювання результатів передбачає визначення рівня набуття здобувачами освіти професійних навичок і вмінь для подальшого використання їх у реальних виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

8.3. Практики оцінюються за національною 4-бальною шкалою.

8.4. Захист звіту з виробничої практики здійснюється особисто студентом та оцінюються за національною 4-бальною шкалою .

8.5. Результати оцінювання ознайомлювальної практики та практики з навчальної дисципліни відображаються викладачем у журналі обліку роботи академічної групи та викладачів у колонку із надписом «Підсумкова», а виробничої - до відомості обліку успішності із захисту звіту з виробничої/технологічної практики (додаток 6).

ІХ. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

9.1. Оцінювання результатів навчання із застосуванням дистанційних технологій навчання студентів коледжу передбачає наступне:

- студенти, які здобувають освіту з використанням технологій дистанційного навчання, обов'язково проходять формувальне, поточне, підсумкове оцінювання;

- види та періодичність оцінювання при використанні технологій дистанційного навчання визначаються робочою програмою навчальної дисципліни відповідно до форми здобуття освіти;

- оцінювання здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання, визначених цим положенням;

- результати оцінювання фіксуються в журналі обліку роботи академічної групи та викладачів;

- оцінювання може відбуватися очно або дистанційно (з дотриманням академічної доброчесності), у синхронному або асинхронному режимі.

9.2. Контрольні заходи освітнього процесу із застосуванням дистанційних технологій навчання повинні відповідати таким вимогам:

- авторизований доступ до інформаційно-комунікаційних інструментів організації навчання у дистанційному режимі;
- можливість визначення часу початку і завершення доступу, тривалості виконання завдань;
- об'єктивність критеріїв перевірки результатів виконання.

9.3. Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти.

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти за допомогою дистанційних технологій навчання здійснюється під час проведення дистанційних занять у синхронному режимі, а також шляхом оцінювання індивідуальних і групових завдань, що виконуються здобувачами освіти в електронній формі.

Формувальне оцінювання (оцінювання для навчання) — це зворотний зв'язок, який студент регулярно отримує впродовж вивчення дисциплін. Основна мета — дати студентові/викладачеві інформацію про поточний рівень навчальних досягнень та шляхи їх покращення. Зворотний зв'язок (формувальне оцінювання) супроводжує кожен етап навчального процесу.

Сумативне оцінювання (оцінювання навчання) — це ті завдання, оцінка за які є складовою оцінки за курс. Основна мета — дати інформацію про рівень оволодіння компетентностями не лише здобувачам, а й іншим стейкхолдерам навчального процесу, які знаходяться поза курсом (батьки, роботодавці тощо). Сумативне оцінювання націлене на досягнення очікуваних результатів навчання та проводилось згідно з чіткими критеріями, з якими здобувачі ознайомлені до початку виконання завдання.

Проведення контролю з використання дистанційних технологій може здійснюватися із використанням різних типів завдань, таких як: автоматизовані тести для контролю та самоконтролю навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти; різнорівневі індивідуальні та групові завдання (звіт, презентація, проєкт, відеозапис, тощо) з наданням зворотного зв'язку про результати перевірки навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти за матеріалом, що вивчається; оцінювання викладачем взаємодії та комунікації між здобувачами фахової передвищої освіти в асинхронному та синхронному режимах за допомогою чату, форуму, опитування, анкетування тощо; взаємне оцінювання виконання завдань, що здійснюються здобувачами фахової передвищої освіти; оцінювання педагогічним, науково-педагогічним працівником результатів виконання здобувачем фахової передвищої освіти групових завдань; завдання, що потребують розгорнутої, творчої відповіді тощо.

У випадках, якщо для засвоєння окремих тем, розділів, інших змістових частин навчальної дисципліни були рекомендовані до вивчення дистанційні курси на зовнішніх платформах онлайн-курсів, наявність сертифікату або іншого підтвердження про успішне завершення курсу може зараховуватись у вигляді балів за відповідні змістові частини.

9.4. Семестровий контроль результатів навчання здобувачів освіти з використанням дистанційних технологій навчання.

Семестровий залік не передбачає обов'язкову присутність студентів. Викладач може провести контроль результатів навчання здобувачів освіти (залік) у дистанційній формі шляхом виконання здобувачем освіти тесту, контрольних завдань або усного опитування.

Семестровий контроль результатів навчання здобувачів освіти (іспит) у дистанційній формі може здійснюватися шляхом виконання здобувачем освіти завдань тестового контролю, контрольних завдань або усного опитування.

Під час проведення консультації до іспиту здобувачі освіти підключаються до відеоконференції та тестують власні засоби аудіо- та відеозв'язку. За 30 хвилин до проведення іспиту студенти підключаються до відеоконференції з використанням аудіо та відеозв'язку.

Відеоконференція підлягає запису. Після ідентифікації усіх здобувачів освіти відкривається доступ до матеріалів для складання заліку/іспиту. Здобувачі освіти отримують інформацію про отримані оцінки в кінці іспиту.

Здобувачі освіти, які допущені до складання іспиту, але з об'єктивних причин не можуть взяти в ньому участь із використанням необхідних технічних засобів, мають надати екзаменатору підтверджуючі документи до початку іспиту. У такому випадку має бути обраний альтернативний варіант складання, який би забезпечував ідентифікацію особи здобувача фахової передвищої освіти, дотримання академічної доброчесності та можливість перевірки результатів навчання здобувача фахової передвищої освіти.

У разі виникнення під час складання іспиту обставин непереборної сили, здобувач освіти повинен негайно повідомити екзаменатора про ці обставини з обов'язковою фото- або відеофіксацією стану виконання завдань та об'єктивних факторів, що перешкоджають його завершенню. За цих обставин можливість перескладання заліку або іспиту визначається в індивідуальному порядку.

9.5. Захист курсових робіт та звітів про проходження практики виконується шляхом використання засобів проведення відеоконференцій.

**Загальні критерії оцінювання навчальних
досягнень з дисциплін загальноосвітньої підготовки**

Рівні навчальних досягнень	ОЦІНКА	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень
I. Початковий	2	1	студент може розрізнити об'єкти вивчення
		2	студент відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
		3	студент відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання
II. Середній	3	4	студент з допомогою викладача відтворює основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію
		5	студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
		6	студент виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його(її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
III. Достатній	4	7	студент правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
		8	Знання студента є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і має неточності
		9	студент добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.

IV. Високий	5	10	студент має міцні знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення, аргументувати їх
		11	студент на високому рівні володіє узагальненими знаннями в обсязі та в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми
		12	студент має системні глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення

**Загальні критерії оцінювання з навчальних дисциплін загальної,
професійної підготовки**

Оцінка у балах	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання
5	відмінно	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.
4	добре	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Студент активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях – неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
3	задовільно	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.

2	незадовільно	Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Студент виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичному завданні припущені суттєві помилки.
---	--------------	---

Критерії оцінювання для проведення підсумкового контролю (залік, іспит)

Оцінка за національною шкалою		Критерії оцінювання
5	відмінно	Студент повністю оволодів програмним матеріалом, точно й у повному обсязі виконав практичні завдання; виявив творчу самостійність, знання спеціальної літератури, тверді переконання та вміння їх захищати, високу комунікативну культуру, уміння робити практичні висновки; на семінарських, лабораторних, практичних заняттях показав достатній рівень розвитку умінь і навичок точного застосування знань.
4	добре	Студент демонструє в дещо обмеженому й звуженому прояві ті же якості, які слугують критеріям відмінної оцінки – творча самостійність, знання літератури тощо. Студент не має тієї свободи викладу матеріалу, як у першому випадку, може допускатися окремих помилок, що легко виправляються самим студентом під час бесіди.
3	задовільно	Студент показує повне знання програми та демонструє виконання завдань. У цьому випадку студент може й не виявити самостійності суджень, але навчальний матеріал він загалом знає. Може знайти нові приклади або умови застосування знань на практиці. Знає літературу, але, можливо, не всю і не може дати достатньої критичної оцінки. Володіє необхідними вміннями. Можливі недоліки в аспекті комунікативної культури.
2	незадовільно	Студент не має повних знань. Завдання не виконані або виконані неправильно. Уміннями й навичками студент не володіє. Навчальної літератури зовсім не знає.

Додаток 4 до Положення
про оцінювання навчальних досягнень
та порядок запису результатів навчання
здобувачів освіти у ВСП «ВФК ЛНУП»

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Відокремлений структурний підрозділ
«Вишнянський фаховий коледж Львівського національного університету
природокористування»

_____ відділення денна (очна/ заочна) форма навчання

Спеціальність _____
номер назва

Курс _____ Група _____
20__-20__ навчальний рік

ВІДОМІСТЬ ОБЛІКУ УСПІШНОСТІ № _____
« _____ » _____ 20__ року

з дисципліни _____

за _____ семестр.

Форма _____ семестрового _____ контролю

(залік, іспит, захист курсової роботи, захист звіту із практики, підсумкова)

Викладач _____

(прізвище та ініціали)

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	№ Індивідуального плану студента/ залікової книжки	№ білета	Оцінка за національною шкалою	Підпис викладача
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					

Завідувач відділення _____
(підпис)

Додаток 5 до Положення
про оцінювання навчальних досягнень
та порядок запису результатів навчання
здобувачів освіти у ВСП «ВФК ЛНУП»

Критерії оцінювання курсових робіт

Оцінка за національною шкалою		Критерії оцінювання
5	відмінно	студент успішно виконав курсову роботу та під час захисту дає логічно побудовані, послідовні, обґрунтовані відповіді на поставлені питання; уміло використовує аналіз та влучно підбирає критерії для порівняння загальнотеоретичних понять з практичними. Вільно володіє термінологією під час характеристики різноманітних понять, уміє виділяти й оцінювати окремі проблеми у галузі.
4	добре	студент володіє повним обсягом знань відповідно до навчальної програми, але припускається неточностей у відповіді; не завжди може аргументувати та захистити висловлені ним думки й положення; має певні навички аналітичної діяльності, але не завжди може використати їх у відповіді; опрацював усі рекомендовані джерела, але недостатньо оперує ними; використовує для відповіді положення тільки окремих наукових праць припускається окремих непринципових помилок під час відповіді.
3	задовільно	Студент виявив знання не менше 70% навчального матеріалу, але має низький рівень навичок аналітичної роботи, не завжди може використати отриману інформацію під час розгляду загальнотеоретичних проблем; має недостатні навички систематизації та узагальнення матеріалу; виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності, але припускається помилок та неточностей у відповіді.
2	незадовільно	Студент виявив істотні прогалини у знаннях з основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні кваліфікаційних завдань і не може продовжити навчання без додаткових знань.

Критерії оцінювання практики

Оцінка за національною шкалою		Критерії оцінювання
5	відмінно	повністю виконав програму практики, представлений звіт про практику за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам програми практики. Основні положення звіту глибоко обґрунтовані, логічні. Висока старанність у використанні, бездоганне зовнішнє оформлення. Захист звіту впевнений і аргументований.
4	добре	студент повністю виконав програму практики, звіт про практику за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам. Основні положення звіту достатньо обґрунтовані, незначне порушення послідовності. Достатня старанність у виконанні, добре зовнішнє оформлення. Захист звіту аргументований, але з деякими неточностями в другорядному матеріалі, які студент сам виправляє.
3	задовільно	студент повністю виконав програму практики, звіт відповідає вимогам програми практики, але має неточності за структурою і змістом. Основні положення змісту недостатньо обґрунтовані з порушенням послідовності. Посередня старанність у виконанні, зовнішнє оформлення задовільне. Захист звіту із значними помилками, які студент сам виправляє з допомогою викладача.
2	незадовільно	Відсутня систематичність у роботі студента, який виконав програму практики (більше 50%), звіт відповідає вимогам програми практики, але має значні неточності за структурою і змістом. Основні положення звіту недостатньо обґрунтовані з порушенням послідовності. Посередня старанність у виконанні, зовнішнє оформлення задовільне. Захист звіту з великими помилками і прогалинами, які студент не може виправити.

**Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами
виконання ККР, відповідей на кваліфікаційному іспиті**

Оцінка за національною шкалою		Критерії оцінювання
5	відмінно	студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.
4	добре	студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування щодо тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного.
3	задовільно	студент в основному опанував теоретичні знання навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але не переконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточності, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх з майбутньою діяльністю.
2	незадовільно	студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні мислення та сформованість практичних навичок.